



W ŚWIAT
Z KLASĄ

Sprawiedliwe czy niesprawiedliwe?

ZESTAW ĆWICZEŃ DO BADANIA ZMIAN
W POSTAWACH MŁODZIEŻY WOBEC GLOBALNYCH WYZWAŃ



07

Kim są migranci?



10–16 LAT



40–60 MINUT

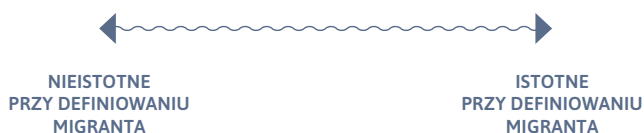
#MIGRACJE
#RÓŻNE PUNKTY WIDZENIA
#KRYTYCZNE MYŚLENIE
#OTWARTOŚĆ
#SZACUNEK

Czego chcę się dowiedzieć?

Nie istnieje uzgodniona międzynarodowa definicja pojęcia „migrant”, ale ogólnie przyjmuje się, że oznacza ono osobę, która przynosi się ze swojego miejsca zamieszkania do innego miejsca w kraju lub za granicą (<https://migrationobservatory.ox.ac.uk/>). Do zidentyfikowania kogoś jako migranta używa się szeregu różnych kryteriów, które mogą zmieniać się z czasem. To ćwiczenie dotyczy właśnie różnych kryteriów identyfikacji migrantów oraz postaw wobec nich.

Co jest potrzebne do przeprowadzenia ćwiczenia?

- Zestaw kart z kryteriami (Karty kryteriów do tworzenia definicji w załączniku).
- Oś definicji migranta służąca do oznaczenia, które stwierdzenia są istotne, a które nieistotne w definicji migranta. Np.:



- Zestaw kart ze stwierdzeniami do indywidualnej oceny (Karty kryteriów do indywidualnej oceny w załączniku).

Jak poprowadzić ćwiczenie?

- Wyjaśnij, że nie istnieje uzgodniona międzynarodowa definicja pojęcia „migrant” ale ogólnie przyjmuje się, że oznacza ono osobę, która przynosi się ze swojego miejsca zamieszkania do innego miejsca w kraju lub za granicą (<https://migrationobservatory.ox.ac.uk/>). Do zidentyfikowania

kogoś jako migranta używa się szeregu różnych kryteriów, które mogą zmieniać się z czasem.

- Podziel uczniów i uczennice na grupy liczące 3-5 osób. Daj każdej grupie zestaw Kart kryteriów do tworzenia definicji (z załącznika) i kopię osi definicji migranta. Poproś uczniów i uczennice o rozmieszczenie stwierdzeń na osi, kierując się kryterium istotności danego stwierdzenia w definicji migranta.
- Zapisz lub zrób zdjęcie rozkładowi kryteriów dla każdej z grup. Zwróć uwagę, co do których kryteriów panowała zgoda, a które były kontrowersyjne.
- Poproś uczniów i uczennice, by usiedli lub stanęli w kręgu, plecami do środka.
- Uczniowie i uczennice trzymają jedną dłoń za plecami – w ten sposób będą wyrażać, czy zgadzają się z danym stwierdzeniem o migrantach czy nie. Jeśli się zgadzają, unoszą kciuk. Jeśli się nie zgadzają, zaciskają pięść. Jeśli nie mają zdania, trzymają dłoń otwartą.
- Przeczytaj stwierdzenia z Kart kryteriów do indywidualnej oceny.
- Policz, ilu uczniów i uczennic zgodziło się z danym stwierdzeniem, ilu się nie zgodziło, a ilu nie miało zdania.
- Podziel się wynikami z całą grupą. Spytaj uczniów i uczennice, w przypadku których stwierdzeń najłatwiej/najtrudniej było im określić swoje stanowisko. Poproś chętne osoby o uzasadnienie.

Jak analizować wyniki?

- Podejmij refleksję nad przydzieleniem kryteriów dla pojęcia „migrant” i nad dyskusją uczniów i uczennic na ten temat. Czy któreś z użytych kryteriów mogą odzwierciedlać uprzedzenia, np. przywołano mniejszości, które mają długą historię obecności w kraju, ale są postrzegane jako outsiderzy i pozostają na uboczu? Czy jakieś kryteria zostały użyte po to, by wykluczyć niektóre osoby z definicji

- migrantów? Czy np. migrantów reprezentujących podobną kulturę, mówiących podobnym językiem albo wyznających podobną religię nie określono jako migrantów? Czy podobnie było z migrantami zamożnymi?
- Zastanów się, czy uczniowie i uczennice postrzegają migrantów w negatywnym świetle. Czy ich stosunek do migrantów jest negatywny, neutralny czy pozytywny? Czy dokonują negatywnych uogólnień na temat migrantów?
 - Każde stwierdzenie można sklasyfikować jako ukazujące szansę lub zagrożenie. Czy uczniowie i uczennice wybrali podobną liczbę szans i zagrożeń? Jaki związek mają używane przez nich definicje z ich stosunkiem do migrantów?

Jak ocenić zmianę?

- Możesz powtórzyć ćwiczenie, używając tych samych lub dodatkowych kryteriów i stwierdzeń – zależnie od kontekstu, na którym chcesz się skupić.
- Poszukaj wyraźniejszej definicji migranta. Czy uczniowie i uczennice rozumieją, że grupy określane jako migranci zmieniają się w zależności od czasu i miejsca? Czy uczniowie i uczennice są w stanie zakwestionować uprzedzenia i negatywne uogólnienia?

Jakie działania można zaproponować po ćwiczeniu?

- Ćwiczenie to może pomóc we wprowadzeniu grupy w tematykę migracyjną, może być początkiem wspólnej drogi projektowej, jak i podsumowaniem Waszej pracy. Reakcje młodzieży na poszczególne elementy ćwiczenia i Twoje wnioski mogą być również sygnałem dla Ciebie, na jakie elementy edukacji globalnej warto zwrócić uwagę (wiedza, wartości, umiejętności i postawy).
 - Zachęcamy do korzystania z licznych materiałów takich jak scenariusze zajęć, materiały merytoryczne i metodyczne opracowanych w ramach projektu CEO „Rozmawiajmy o uchodźcach” i dostępnych na stronie <https://migracje.ceo.org.pl/>.
- **ETYKA** (klasy V-VI): scenariusz CEO pt. *Dokąd...? – czyli podróż w Nieznane*. Scenariusz skupia się wokół pojęć migracji, wielokulturowości i uchodźstwa. Uczniowie i uczennice weryfikują ich rozumienie, a następnie poszukują zależności i powiązań, a także odniesień do swoich osobistych doświadczeń. Pogłębieniu refleksji uczestników i uczestniczek zajęć służy bajka filozoficzna oraz założenia etyki Sokratesa. Grupa wypracowuje model postaw, które przełożą się na życie szkolne: <http://bit.ly/PodrozWNieznane>.
 - **GEOGRAFIA** (klasa VII): scenariusz CEO pt. *Wszyscy jesteśmy migrantami*. Podczas zajęć uczniowie i uczennice uporządkują pojęcia: migracje, emigrant i emigrantka, imigrant i imigrantka, uchodźca i uchodźczyni, saldo migracji oraz wspólnie zastanowią nad przyczynami współczesnych migracji. Przedstawią ruchy migracyjne we współczesnym świecie jako zjawisko powszechne. Dokonają refleksji nad własnymi postawami wobec migrantów i migrantek: <http://bit.ly/CEOJesteśmyMigrantami>.
 - **JĘZYK POLSKI** (klasy: VII-VIII): scenariusz CEO pt. *„Przeżyłcie normalnego dnia staje się czymś wyjątkowo dziwnym dla człowieka” (Elsi Adajew)*. Dyskutujemy o migrantach i migrantkach w kontekście noweli Latarnik Henryka Sienkiewicza. Zajęcia poruszają zagadnienie migracji na podstawie noweli *Latarnik Henryka Sienkiewicza*. Młodzież podejmuje dyskusję o przyczynach tego zjawiska oraz docieka, jaki wkład mogą wnieść przybysze i przybyszki z innych krajów do rozwoju lokalnych społeczności. Uczniowie i uczennice poddają autorefleksji swoje przekonania w zestawieniu z wypowiedziami znanych osób na temat migracji i uchodźstwa: <http://bit.ly/CEOMigranciLatarnik>.
 - **MATEMATYKA** (klasy VI-VII): scenariusz CEO pt. *Korzyści z różnorodności. Obliczenia procentowe na podstawie danych dotyczących migracji we współczesnym świecie*. Ćwiczenie obliczeń procentowych przy wykorzystaniu danych dotyczących zjawiska migracji ludności na świecie. Młodzież podejmuje refleksję o trudnościach, z jakimi muszą się mierzyć przybysze i przybyszki z innych krajów oraz docieka, jaki wkład mogą wnieść w rozwój lokalnych społeczności i gospodarki państwa. Wskaże sposoby wsparcia takich osób, tak aby w pełni mogły się przyczynić do budowania dobrobytu ich nowego kraju zamieszkania: <http://bit.ly/MatMigracje1>.

Scenariusze i materiały, które mogą być przydatne podczas tych działań:

- **RELIGIA** (klasy V-VI): scenariusz CEO pt. *Czy Jezus był uchodźcą?*. Podczas zajęć uczniowie i uczennice dowiadują się, dlaczego dana osoba staje się uchodźcą lub uchodźczynią. Poprzez postawienie się w sytuacji Świętej Rodziny młodzież zastanawia się, z jakimi wyzwaniem mierzą się ci, którzy są zmuszani opuścić swoje miejsce zamieszkania. Ważnym elementem lekcji są rozważania na temat tego, jak młodzież może pomóc w integracji młodych uchodźców i uchodźczyń w środowisku szkolnym: <http://bit.ly/GEAJezusUchodzca>.

Karty kryteriów do tworzenia definicji

Migranci urodzili się w innym państwie.	Migranci to osoby, których rodzice urodzili się w innym państwie.
Migranci to osoby, których dziadkowie urodzili się w innym państwie.	Migranci to osoby o pochodzeniu innym niż europejskie.
Migranci to osoby przebywające w kraju od dwóch tygodni.	Migranci to osoby przebywające w kraju od dwóch lat.
Migranci to osoby osiedlające się w kraju na czas nieokreślony.	Migranci mają zagraniczny paszport.
Migranci nie znają urzędowego języka danego kraju.	Migranci wyznają inną religię niż większość mieszkańców danego kraju.
Migranci reprezentują inną kulturę niż większość mieszkańców danego kraju.	Migranci są biedni.

Karty kryteriów do indywidualnej oceny

Migranci zwiększają wskaźnik przestępczości.	Migranci wnoszą cenne umiejętności.
Migranci zwiększają różnorodność kulturową naszego kraju.	Migranci nie dostosowują się do miejscowej kultury.
Migranci odbierają pracę obywatelom kraju.	Migranci płacą więcej podatków niż pobierają świadczeń.
Migranci mówią wieloma językami.	Migranci przynoszą nową perspektywę.
Migranci wykorzystują nasz system opieki zdrowotnej.	Chciałbym/chciałabym zamieszkać kiedyś w innym regionie/kraju.
Migranci wykorzystują nasz system pomocy społecznej.	Kraj jest zbyt przepiętny, by pomieścić więcej migrantów.
Migranci wykonują pracę, której nie chcą wykonywać miejscowi.	Migranci pomagają tworzyć miejsca pracy.